

ИСПИТ ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОТ, ОЕ)

15. јун 2012.

Напомене. Испит траје 180 минута. Није дозвољено напуштање сале 60 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба непрограмабилних калкулатора. Дозвољена је употреба само овога папира и једне вежбанке, који се морају заједно предати. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, уцртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Вежбанка и овај папир се морају заједно предати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табели. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)							КОЛОКВИЈУМ				
Индекс година/број		Презиме и име									
/							ИСПИТ				
ПИТАЊА						ЗАДАЦИ			УКУПНО ПОЕНА	ОЦЕНА	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	Укупно	1.	2.			Укупно

ПИТАЊА

1. Запреминска наелектрисања константне густине ρ распоређена су у ваздуху по домену облика веома дугачког цилиндра, полупречника a , чија се оса поклапа са z -осом цилиндричног координатног система. (а) Коришћењем датих израза за просторне изводе и уочавањем симетрије написати једначину коју задовољава електростатички потенцијал у тачкама у цилиндру. (б) Ако је познато да је потенцијал на површи цилиндра једнак нули, решавањем те једначине одредити израз за потенцијал у тачкама у цилиндру.

(а)	(б)
-----	-----

2. Посматра се раздвојна површ две линеарне хомогене проводне средине, означене са 1 и 2, у којима постоји стационарно струјно поље. Познати су параметри средине 1, ϵ_1 и σ_1 , параметри средине 2, ϵ_2 и σ_2 , интензитет вектора електричне индукције у средини 2 непосредно уз површ, D_2 , и угао који овај вектор заклапа са нормалом на површ усмереном ка средини 1, α_2 . Одредити интензитет вектора јачине електричног поља у средини 1 непосредно уз површ.

--

3. Полазећи од интегралног израза за електрични скалар-потенцијал, V , познате расподеле запреминског наелектрисања, ρ , у вакууму, у брзопроменљивом електромагнетском пољу, кружне учестаности ω , и везе између V и вектора електричног поља, E_Q , истог наелектрисања, извести интегрални израз за E_Q у комплексном домену.

--

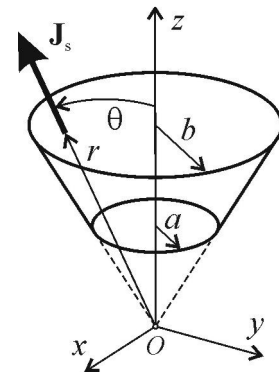
4. Написати исказ Поинтингове теореме у комплексном домену и објаснити значење сваког члана у изразу.

5. ТЕМ талас се простире дуж вода без губитака. Извести везу која постоји између тренутног интензитета струје и тренутног подужног наелектрисања једног проводника.

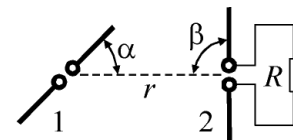
6. Израчунати усмерено појачање антене чија је ефективна површина $S_{\text{eff}} = 1 \text{ m}^2$ на учестаности $f = 300 \text{ MHz}$, у вакууму.

ЗАДАЦИ

1. У вакууму постоје брзопроменљиве струје само по површи облика омотача зарубљене праве купе, познатих полупречника основа a и b ($a < b$). Оса симетрије купе подудара се са z -осом Декартовог координатног система, а изводнице купе секу се у координатном почетку и са z -осом заклапају познат угао θ , као на слици. Тренутни вектор густине површинских струја дат је изразом у сферном координатном систему, $\mathbf{J}_s = \sqrt{2} J_{s0} \cos(\omega t + r \omega \sqrt{\epsilon_0 \mu_0}) \mathbf{i}_r$, где су J_{s0} и ω познате константе. Одредити комплексне представнике: (а) вектора густине површинске струје, (б) површинске густине слободних наелектрисања и (в) вектора јачине индукованог електричног поља у координатном почетку (тачка O).

2. Антенски систем се састоји од два полуталасна дипола, постављена у вакууму, у истој равни, на међусобном растојању r . Предајни дипол (1) напаја се из генератора учестаности $f = 3 \text{ GHz}$, снагом $P_0 = 2 \text{ W}$. Прикључци пријемног дипола (2) су повезани са резистивним пријемником отпорности $R = 73 \Omega$. Осе дипола заклапају углове $\alpha = \frac{\pi}{4}$

и $\beta = \frac{\pi}{2}$ са правцем који спаја њихове центре, као на слици. Израчунати у ком опсегу је потребно да се налази растојање центара дипола r , тако да (активна) снага пријемника R буде $P_R \geq 10 \mu\text{W}$.

Напомена: У цилиндричном координатном систему је: $\Delta f = \frac{1}{r} \frac{\partial}{\partial r} \left(r \frac{\partial f}{\partial r} \right) + \frac{1}{r^2} \frac{\partial^2 f}{\partial \phi^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial z^2}$.

У сферном координатном систему је: $\text{div } \mathbf{A} = \frac{1}{r^2} \frac{\partial}{\partial r} (A_r r^2) + \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial}{\partial \theta} (A_\theta \sin \theta) + \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi}$.

**ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА
ИСПИТА ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОТ, ОЕ),
ОДРЖАНОГ 15. ЈУН 2012. ГОДИНЕ**

ПИТАЊА

1. (а) $\frac{1}{r} \frac{\partial}{\partial r} \left(r \frac{\partial V}{\partial r} \right) = -\frac{\rho}{\epsilon_0}$. (б) $V = \frac{\rho}{4\epsilon_0} (a^2 - r^2)$.

2. $E_1 = \frac{D_2}{\epsilon_2 \sigma_1} \sqrt{(\sigma_2 \cos \alpha_2)^2 + (\sigma_1 \sin \alpha_2)^2}$.

3. $\underline{E}_Q = -\text{grad} V = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \int_v \frac{\rho \, dv (1 + j\beta r)}{r^2} e^{-j\beta r} \mathbf{r}_0$.

4. $-\int_v \underline{\mathbf{J}}_i \cdot \underline{\mathbf{E}} \, dv = \int_v \sigma E^2 \, dv + j\omega \int_v (\underline{\mu} H^2 - \underline{\epsilon}^* E^2) \, dv + \oint_s (\underline{\mathbf{E}} \times \underline{\mathbf{H}}^*) \cdot d\mathbf{S}$.

5. $i(t) = cQ'(t)$, $c = \frac{1}{\sqrt{\epsilon\mu}}$.

6. $G = \frac{4\pi}{\lambda^2} S_{\text{eff}} = 4\pi \approx 12,6$ или $g \approx 11 \text{ dBi}$.

ЗАДАЦИ

1. (а) $\underline{\mathbf{J}}_s = J_{s0} e^{+j\beta r} \mathbf{i}_r$, $\beta = \omega \sqrt{\epsilon_0 \mu_0}$. (б) $\underline{\rho}_s = \frac{jJ_{s0}}{\omega r} (2 + j\beta r) e^{+j\beta r}$. (в) $\underline{\mathbf{E}}_{\text{ind}} = -j\omega \frac{\mu_0}{2} J_{s0} (b-a) \cos \theta \mathbf{i}_z$.

2. $F_1 = \frac{\cos\left(\frac{\pi}{2} \cos \alpha\right)}{\sin \alpha}$, $F_2 = \frac{\cos\left(\frac{\pi}{2} \cos \beta\right)}{\sin \beta}$, $r \leq \frac{c_0 Z_0}{f 2\pi^2} \sqrt{\frac{P_0}{R_z}} F_1 F_2 \frac{1}{\sqrt{4R_z P}} \approx 3,67 \text{ m}$.

- РЕЗУЛТАТИ ИСПИТА ЋЕ БИТИ ОБЈАВЉЕНИ ДО 16. ЈУНА У 17:30 ЧАСОВА.
- УВИД У ЗАДАТКЕ И УПИС ОЦЕНА, У СОБИ 63, ЈЕ 16. ЈУНА ОД 17:30 ДО 18:00 ЧАСОВА.

Са предмета Електромагнетика